

1930-1946 Yılları Arasında Vekâlet Bütçesi

Vekâlet bütçesinin büyüklüğü ve devlet bütçesi içindeki oranı gibi göstergeler, vekâlet işlevleri ve gelişimi anlamında bir fikir verebilir. Ancak devletin işlevlerinin genişlemesi karşısında vekâlet bütçesinin gelişiminin doğru biçimde algılanmasına dikkat edilmelidir. Bu doğrultuda 1930 yılından 1945 yılına kadar beşer yıllık dönemler halinde bütçe rakamlarına bakılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Tablo 2.3'de

görüldüğü gibi 1930 yılında Vekâlet bütçesinin genel bütçeye oranı %2'dir. 1935 yılında genel bütçede 1930 yılına göre bir düşüş gözlenmektedir. Genel bütçedeki bu düşüş doğrudan vekâlet bütçesini de etkilemektedir, ancak vekâlet bütçesindeki düşmenin genel bütçeye göre daha az bir oranda olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla 1925 yılında vekâlet bütçesinin genel bütçe içindeki oranı %2,2'ye çıkmıştır. 1935 yılındaki düşme sonrasında

vekâlet bütçesinin artış eğilimine girdiği görülmektedir. Bununla birlikte 1940 yılında genel bütçeye oranı %2'ye, 1945 yılındaki oranı ise %1,1'e düşmüştür. Bunun sebebi, vekâlet bütçesi artmasına karşın, bu artışın genel bütçedeki artış oranlarının oldukça altında kalmasıdır.

Bütçe rakamları Dâhiliye Vekâleti bütçesi esasında ele alınmıştır. Çünkü bu dönemde, emniyet ve jandarma teşkilatlarının bütçeleri devlet bütçesi içinde ayrıca gösterilmektedir. 1930 yılındaki vekâlet teşkilat yasasında emniyet, vekâletin merkez teşkilatı içinde gösteriliyorsa da, bütçe sisteminde ayrı bütçelendiği görülmektedir. Dolayısıyla emniyet teşkilatının, aynı jandarma gibi bağlı bir kuruluş olarak değerlendirildiği görülmektedir.

Tablo: Dâhiliye Vekaleti Bütçesi (1930-1945)

YILI	DEVLET BÜTÇESİ	VEKÂLET BÜTÇESİ	%
1930	222.646.523	4.566.794	2,0
1935	195.011.053	4.316.744	2,2
1940	268.476.321	5.427.524	2,0
1945	603.404.824	6.620.594	1,1

Kaynak: Güler (2007b); Güler (2009).

1 Çapar, S. (2015) "1930-1946 Döneminde Dahiliye Vekaleti", içinde T.C. İçişleri Bakanlığı Tarihi (1920-2014), Ed.: M. Çelik, Ankara: TİAV yayınları.